

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVIII Ч. 68. Джерзі Ситі, Н. Дж., п'ятниця, 22-го березня 1940.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 68. Jersey City, N. J., Friday, March 22, 1940.

VOL XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

МІЛІОНИ НА ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ

ВАШИНГТОН. — Не зважаючи на те, що уряд остерігав конгрес проти ухвалення нових видатків на рідництво без рівночасного ухвалення джерела фондів, сенат ухвалив значною більшістю 212 мільйонів доларів на допомогу фермерам.

63 голосами проти 19 сенатори рішили призначити цю суму на зворот фермерам, що управляють пшеницю, кукурузу, риж, бавовну й тютюн, на засаді 75% „рівності“.

ФАРЛІ ЗГОЛОШУЄ СВОЮ КАНДИДАТУРУ

СПРІНГФІЛД (Масс.). — Фарлі, генеральний почтмайстер, заявив, що його імення буде пропонується конвенції Демократичної Партії як імення кандидата на номінацію цієї партії на уряд президента Злучених Держав.

З огляду на те, що Фарлі мовчав про справу кандидатури президента Рузвельта втретє, поставили негайно спекуляції, яке відношення має кандидатура Фарлі до кандидатури президента Рузвельта. Одні кажуть, що заява Фарлі значить, що президент не думає кандидувати, інші, що такого висновку ще не можна робити.

БІЙКА МІЖ ПІКЕТАМИ І ПОЛІЦІЄЮ

НЬО ЙОРК. — Кількадесят пікет пробували влаштувати перед французьким консульством демонстрацію, щоб заперестувати проти вигнання еспанських утікачів з Франції. Поліція в силі півчверти сотні старалася не допустити до демонстрації, яка є заборонена законом. При тому прийшло до короткої, але завзятої бійки між поліцією й демонстрантами, в котрій поліція арештувала всі пікети.

„МАВРЕТАНІЯ“ ВИХАЛА ПОТАЙКОМ З ПОРТУ

НЬО ЙОРК. — Великий корабель лінії „Кюнард Гвайт Стар“, „Мавретанія“, вийшов у середу, коло 9. години вечором, з ньюйорського порту в невідомій цілі.

Сподіваються, що й другий корабель цієї лінії, великанський „Квін Мері“, незадовго теж виплине з порту.

ЗА КОМУНІСТИЧНІ ВПЛИВИ В РОБІТНИЧІЙ РАДІ

ВАШИНГТОН. — Ворен Мелен, президент Кредитної Ради для Робітничих Відносин, заявив, що коли процесовий екзаміатор Мейпс Дейвідсон замітив справді, що члени ради відкрито підтримують комуністів, він обов'язаний був дати про це знати Раді.

АРГЕНТИНА ІНТЕРНУЄ БУВШИХ МОРЯКІВ „ГРАФА СПЕ“

БУЕНОС-АЙРЕС (Аргентина). — Аргентинський уряд одів бувших моряків німецького воєнного корабля „Графа Спе“, котрий затопила сама німецька команда, в цивільне одягання й дає кожному з них платню по 3 песа (95 американських центів) денно. Їх розділено на кілька груп і інтерновано в різних таборках.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ПОКИДАЮТЬ ВАРШАВУ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд вволив волю німецького уряду й відкликав з Варшави свого генерального консула й увесь його штаб.

Одначе передтим американський уряд запротестував проти цього домагання як шкідливого для американських інтересів у Польщі.

ПОСТУП У ЛІКУВАННІ ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГЕНІВ

НЬО ЙОРК. — Асекураційні підприємства стверджують, що число занедужань і смертей від запалення легень за останніх 10 літ поважно зменшилося.

Видно це передовсім у „сезоні запалення“, за котрий вважають місяці: грудень, січень, лютий і березень.

ВИКИДАЮТЬ ВЛАСНИКА ХАТИ З ЧУЖОЇ ЗЕМЛІ

НЬО ЙОРК. — На домагання власника землі викінчено оподі поліцією з хати, збитої з дощок, 92-літнього безробітного Джана Фроскома.

Подія звернула на себе увагу через те, що в околиці Нью Йорку є багато людей, що живуть у таких хатах. У цьому випадку власник випадкувався тим, що він потребує землі для більшого будівельного проекту.

ДОМАГАЮТЬСЯ ВІДКЛИКАННЯ ВИСТУПУ ПРОТИ ПЕРЕПИСУ

ВАШИНГТОН. — У сенаті виринули нові проекти, щоб до списку питань перепису пропустити питання про приходи. Деякі сенатори домагалися від сенатора Тобіа, щоб він признався до помилки, коли він заявив, що він не думає давати відповіді на запити переписних урядників щодо приходів. Сенатор Тобіа назвав пропозицію японською.

ТАКИ БАЖАЛИБ ТЕЛЕФОНІЧНИХ ПІДСЛУХУВАНЬ

ВАШИНГТОН. — Сенатор Гвілер, президент комісії для міжтейтової торгівлі, подав думку, щоб уряд мав право підслухувати телефонні розмови в карній справі, як на це дозволить федеральний суд.

СКІЛЬКИ ВАРТ ФІЛЬМОВІ ТЕАТРИ

ВАШИНГТОН. — За обчисленнями департаменту торгівлі, вартість фільмового промислу Америки виносить два біліони (два тисячі мільйонів) доларів.

З даних, поданих самим промислом, виходить, що фільмові театри відвідують 85 мільйонів осіб тижнево. При продукції фільм працює 28,500 осіб. Річна заплата цих людей у самому Голівуді виносить 129 мільйонів доларів річно.

ПАНІ РУЗВЕЛТОВА ЗА ДОПОМОГУ МОЛОДІ

НЬО ЙОРК. — Пані Рузвельтова закликала в своїй промові, виголошеній до конгресу суспільної опіки, щоб суспільність постаралася для молоді за працю, бо інакше молоді мусить здеморалізуватися через саме безробіття.

ВІД „ОБ'ЄДНАННЯ“ В СПРАВІ КОНГРЕСУ

Згідно з рішенням Восьмого Конгресу „Об'єднання Українських Організацій в Америці“ проголошено виконним комітетом цієї організації „Всеукраїнський Національний Конгрес“, що мав відбутися в Нью Йорку в дні 16 і 17 березня б. р.

„Об'єднання“ проголосило Конгрес, виходячи з такого застереження, що трагічне положення українського народу покляло в теперішню пору на американсько-українське громадянство надзвичайно важкі завдання оборони України. Виконати ці завдання, як проголосило „Об'єднання“, є можливе тільки тоді, коли оборонна акція України знайде підтримку з боку всього нашого загалу в Америці. „Об'єднання“, проголосуючи Конгрес, керувалося тільки одним бажанням, яке сформулювало воно ось так: добути звідси, з американської землі, якнайбільшу допомогу визвольним змаганням українського народу. Згідно з тим заявлено за те, щоб піти до спільної праці разом з усіма українськими національними організаціями і всіма тими, що є за спільний фронт проти окупантів українських земель. Свій конгресовий поклик закінчило тоді „Об'єднання“ ось такими словами:

„У той великий час, коли приходить нам заступати велику справу, виявляємо себе, американські українці й українки, людьми зрілими, дисциплінованими, патріотичними й ідейними. І об'єднаємося, поставивши вище гурткових інтересів і особистих амбіцій, інтерес української нації“.

Для здійснення цього справжнього об'єднання покликано до життя Координаційний Комітет Всеукраїнського Національного Конгресу для переговорів з українськими народними установами й часописами. У зв'язку з цим акцією проголошено багато заяв наших центральних організацій, що заявили свою участь у проголошенні Конгресу. Як теж злучено ту акцію з Передконгресовою Київською Народою.

У тому самому часі відбувалися також часті наради і головних заможових організацій у справі Конгресу, а це У. Н. Союзу, У. Р. Союзу, Провідниця і Народної Помочи.

Завдяки всім тим змаганням і взаємним уступкам, як і тому, що „Об'єднання“ згодилося відступити від проголошеного Конгресу, досягнуто те, що матимемо один Конгрес Американських Українців, який проголосили згадані чотири головні заможові організації, а який відбудеться при співпраці всіх інших центральних українських національних організацій.

ЦЕЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ ВІДБУДЕТЬСЯ У ВАШИНГТОНІ ДНЯ 24. ТРАВНЯ 1940 Р.

Подаючи це до відома тим, що заявили свою участь у Конгресі, скликуванім „Об'єднанням“, просимо їх, як і ціле наше громадянство, віднести до проголошеного на день 24. травня Конгресу з повною прихильністю, даючи йому повну підтримку, щоб таким чином можна було дати якнайбільшу допомогу поволеній Україні.

ЗА „ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ“

М. МУРАШКО, президент.

Д-р Л. МИШУГА, секретар.

ІТАЛІЯ І РУМУНІЯ ТОРГУЮТЬ

РИМ. — Італія і Румунія заключили торговельний договір, у яким головну позицію займає румунська нафта. Італія закупить у цій році коло пів мільона тон нафти і нафтових продуктів.

НІМЕЦЬКА ДИПЛОМАТІЯ ПРИ ПРАЦІ

БЕРЛІН. — Німецька дипломатія тепер напружено працює, щоб довести до щогосяшнього зближення між Німеччиною та Соведами з одного боку і Соведами й Італією з другого. Німецькі газети висказуються оптимістично під тим оглядом і твердять, що до такого зближення цілком левно приїде.

МУМІЯ ЄГИПЕТСЬКОГО ФАРАОНА ЗНИЩЕНА ВОГКИСТЮ

Французькому вченому, професорові Монтегові, вдалося віднайти гроб фараона Псу Сеннес, який володів у Єгипті перед 3,000 роками. Саркофаг, у якому було зложено тіло фараона, відкрито в присутності єгипетського короля Фараука. При тім показалося, що мумія фараона Псу Сеннес знищена через вогкість у гробі.

Мумія знаходилася в золотій домовині, яка знов була вложена у срібну домовину. В домовині знайдено дорогішіні камені. Є здогади, що фараон Псу Сеннес був тестем короля Соломона. В гробі знайдено й срібну посудину з обличчям фараона. На голові зображена корона дошнього й горішнього Єгипту.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ВОЄННІ БУБНЕННЯ В ІТАЛІЇ

РИМ. — В день відїзду американського представника, Сомнера Велеса, ціла італійська преса почала бити на сполох, що отсе наступить в Європі справжня воєнна завірюха. Водночас преса твердить, що Мусоліні ніколи не думав замирювати Європу. В італійських політичних колах слідні натиски німців, щоб довести до порозуміння між Італією і Соведами.

КЛОПОТИ З ВЕЛИКОЮ ГРЕБЛЕЮ

Вид греблі на ріці Гренд коло Дизні, Оклагома, куди губернатор стейту Філіпс вислав національну гвардію, щоб здержати федеральний уряд у дальній будові. Будова малаб коштувати 20 мільйонів доларів.

ФРАНЦУЗЬКИЙ КАБІНЕТ УСТУПИВ

ПАРИЖ. — Після довгих позакулісових тертв французький кабінет міністрів під проводом прем'єра Даладіє уступив. Даладіє вніс резигнацію на руки президента Лебрена і той резигнацію прийняв. Водночас Лебрен поручив міністрові Рейнові створити новий кабінет. Рейно відповів, що треба йому день часу, щоб надуматись. За той час він перегорює з різними політичними партіями і підбирає кандидатів. Як переконається, що йому вдалося підібрати відповідних кандидатів, він відповість президентові, що місію приймає. Та є думки, які кажуть, що йому створити кабінету не вдасться, а те завдання знов візьме на себе Даладіє. Причина, чому уступив кабінет Даладіє, є ця, що закидувано йому повільність у веденні війни. Загальна опінія французів є за те, щоб війну повести більш енергійно. Рейно був усе тим, що гостро виступав проти нацистичної Німеччини і домагався енергійної акції. Тепер йому ту задачу поручено. Вслід за тим таке є переконання, що війна в Європі дійсно зачнеється незадовго на добре.

АНГЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ПРО АМЕРИКАНСЬКИХ КРИТИКІВ

ЛОНДОН. — Лорд Стенлі, міністер війни, виголосив промову, в якій гірко критикував тих американців, які стоять собі здалека від війни в безпечних місцях і домагаються від європейських воюючих народів більш акції. Ті американці, казав лорд Стенлі, називають ту війну „фон“, себто пустою і взір тих людей, що сидять собі на спортовій арені і оглядають кулачну боротьбу, кричать „бий його, більше руху“. Європейська війна, казав далі Стенлі, не є пуста. Це війна на смерть і життя. Не є пустою робота морських воєнників, що гинуть на воєнних кораблях та субмаринах. Не є пустою робота замітачів мін, які гинуть, змагаючи ті смертоносні машини з морських шляхів; не є пустою робота летунів, що борються з чужими бомбовиками, або самі наїздять ворожі території. Не є пустим укінці те, що мільони людей покинули свої мирні заняття і вдягли однострої на себе. Також не є пустим це, що мільони мирного населення внаслідок війни мусили переноситися в інші околиці. Водночас Стенлі натякав, що ті неутральні критики, які домагаються більшої акції, готові на себе стягнути біду і дійсно змусити воюючі краї, серед них і Англію, щоб вона пристосувала до неутральних країв гостріші міри.

НІМЕЦЬКІ БОМБОВИКИ НАЇЗДЯТЬ НА ЧУЖІ КОРАБЛІ

ЛОНДОН. — Німецькі бомбовики, щоб відплатитися за англійський наїзд на Силт, наїхали на гурт кораблів, що їхали під англійським конвоем, і бомбардували їх. За звідомленнями англійської влади, три неутральні кораблі зазнали ушкоджень. Один з них треба було опустити. За звідомленням німців, дев'ять кораблів зазнали поважних ушкоджень, серед них пару воєнних.

БАДЬОРІЙ НАСТРІЙ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН. — Не звертаючи уваги на відплати німецьких бомбовозів, англійська публична опінія підбадьорена тим, що англійські летуни виконали такий відважний налет на німецьку летунську базу в Силт і, як говорять англійські донесення, майже знищили її до тла. Це направило трохи поганій настрій, викликаний закінченням війни в Фінляндії, а також направило добру опінію про Чеймберліна. Тепер не може бути мови про його уступлення. Будуть лише переведені малі зміни в його кабінеті міністрів. Тепер англійці переконані, що війна розгорнеться на добре.

СОВЕТИ ЗНОВ ГРАБЛЯТЬ ФІНСЬКУ ТЕРИТОРІЮ

СТОКГОЛЬМ. — Фіни дістали ще одного повоєнного удару від Советів, коли побачили, що нові советські мапи показують, що Совети привлаштують собі більше території, ніж було зазначено в мирнім договорі. Що це має означати, фіни покищо не знають. Попереднім ударом було це, коли Совети спротивилися тому, щоб Фінляндія входила в союз з Швецією і Норвегією. Бо такий союз, міркує собі Москва, був би звернений проти неї.

ПОЛІТИКА ЯПОНІ В КИТАЇ

НАНКІНГ. — Внаслідок заходів японської окупаційної влади в Китаї створено новий китайський уряд під проводом Ванга Чінгвея, який буде тісно співпрацювати з японцями та буде їм у всьому потурати. В той спосіб японці хочуть окликати воюючого з ними генерала Чянг Кай Шека „бунтарем“ і пустити проти нього Ванга. Китайці, воюючи між собою, вможливають японцям завести в Китаї свій лад.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1894

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

**ГОЛОС "ДЕПУТАТА" ЗАХІДНОЇ
УКРАЇНИ**

Громадянин Т. І. з Нью-Йорку, добре нам відомий, надіслав до редакції оригінального листа, одержаного від свого брата. Лист писаний 1. лютого 1940. З нього подаємо такі дослівні витяжки:

"По одержанні від Вас листа у липні я не мав жадної можливості писати до Вас з Львова, бо польська поліція хотіла мене арештувати і я мусів ховатись.

"Як уже добре зачали шукати мене, я вийшов з Львова до Тернополя. Але тому, що в Тернополі не можна було мені перебувати з причини виселення (зарядженого польською владою. — Ред.), я поїхав до Теревовлі. Там за кілька днів мене арештували, то є 2. серпня. Не буду Вам описувати про ці всі тортури, які я пережив, хіба скажу, що ще до сьогодні чую це катування. В тюрмі в Тернополі, де я сидів на поодинокій, був аж до розвалу Польщі. Дня 18. вересня, як вийшли польовики, ми, в'язні, розбили тюрму у так звислилися. Польщі не стало. Не маю слів, щоб Вам описати ту радість, яка настала на наших землях, як не стало проклятого ворога, як не стало цієї ненавистної Польщі. По виході з тюрми я остався в Тернополі, бо додому не міг дістатись, бо не було жадного залізничного поїзда. Дотого я був дуже ослаблений. Якось два дні пізніше прийшов до Тернополя, щоб шукати мене. Вдома вірили, що я вже не живу, бо польська... і поліція, як утікали, то палили села і вивозили українців. Але було щастя, що... не мали можливості це зробити в Тернополі.

"У большевицькому раю я мав можливість побути довше. Мое матеріальне життя не було надто зле. Большевики платили мені місячно понад тисячу злотих. Але не можна було нічого за те купити, бо все позбирали. Та ніяк не можна було дивитись, як вони нівечать усе, що для нас найдорожче, ось ті наші національні ідеали, всю нашу українську традицію. І не можна було дивитись на плач нашого народу...

"...нищать те рідне, за яке ми карались по польських тюрмах, за що кляли свої буйні голви наші герої.

"Жаль, гнів і злість огортали щоденно мою, і так уже пошарпану душу. Але ради на те не було. Я мав нагоду краще, ніж хто інший, приглянутись до того раю. Мене вибрано депутатом на Українські Народні Збори у Львові (так вони це назвали) і там злучено Західну Україну з Східною Україною. Потім я, як журналіст, їздив у Москву, до Ленінграду, і був у Києві, Харкові, Одесі й інших містах України. Мав можливість бачити власними очима життя наших братів. Та тут не місце це все описати. Великих жал і жаль! Це все, що тепер можу сказати. Може колись ще стрінемось у житті, то розповім докладно.

"Большевики, щоб закріпити свою владу, почали масово арештувати українських патріотів. Та багато нашої інтелігенції мали можливість утекти. Я чекав до останку. Аж... прийшли чекісти, щоб мене арештувати. Я здав собі відразу справу з того, що мене чекає... Не було іншої ради: або дається у руки, або пробувати втікати. І мені якось пощастило. Я втік крізь вікно, а потім, за два дні, вдалося швидко перейти кордон..."

Далі пишеться ще, щоб якимсь способом дати батькові й рідні в краю пізнати, що той, хто пише лист, є живий.

РІДНІ ГОСТІ З КИТАЮ

До редакції "Свободи" заходили в понеділок, 18 березня ц. р., п. Омелян Мельник з дружиною Маріяною та малим, 4-літнім сином. Згадані громадяни, обидвоє надлізля, прибули до Америки аж з Шангаю, Китай. Гром. О. Мельник вже від 20 років виконує там службу урядового митного департаменту морської торгівлі і що кілька літ дістає від уряду піврічну відпустку, яку використовує на те, щоб відвідати Європу і ті

українські землі, які можна відвідати. Гром. Мельник є бувшим старшиною Української Армії. Цього року війна перешкодила йому туди поїхати і він обмежив свою подорож до тих осередків в Америці і Канаді, в яких є більші українські колонії.

Користаючи з його відвідин, редакція "Свободи" поставила гостеві і його дружині декілька запитів про те, що діється в Китаю, зокрема про тамтешнє українське життя. З їх

відповідей виходить:

В Шангаю є коло 10,000 українців, але з того великого числа лише кілька соток можна нарахувати свідомих українців, що цікавляться народним життям, і бажали вільної української держави. Решта — це "малороси", які, хоч і знають про українські говори, то з політичного боку визнають "єдину неділіму". В Шангаю свідомі українці створили своє товариство "Українська Громада" і в ній згупують своє громадське життя. Громада має культурно-освітні завдання. В ній відбуваються відчити на різні теми, влаштовують концерти, академії і національні свята, напр. з нагоди уродин Шевченка, або смерті от. Петлюри і т. п. У своїй часі виходив навіть короткий час свій тижневик. Назагал, свідомі частина українців сильно слідує за тим, що діється в Європі, зокрема на рідних землях, і серцем вона з цілим 45-міліонним українським народом. Замітне те, що "малороси" не цікавляться українською справою, тому, що не вірять у її успіх. Коли ж раз віряться у світі такі політичні події, які актуалізують створення української держави, як ось минулого року повстання Карпатської України, то "малороси" відразу змінюють своє відношення і з великою, уклінною пошаною відносяться до свідомих українців та прихильників своєї самостійної держави.

Китайці відносяться до українців добре. Інтелігентна китайська верства навіть досить добре поінформована про українські визвольні змагання. Завдяки нашому діяльному крпаянові, М. Квашенкові, зорганізовано там український комітет, з завданням викоплати в китайській владі призначення окремішності для української національності. Заходи комітету увінчалися успіхом і дійсно тепер китайська влада признає українців окремою національністю.

Гром. О. Мельник бував також в інших місцевостях Китаю. Він був у Харбіні, Пакоу, Кантоні, Юкані й інших містах. По інших містах українців, бодей у більшій кількості, нема. Є лише велика українська колонія в Харбіні, Маньчжоу. Там буде українців з дві-три

тисячі. Вони навіть мають Український Народний Дім, біля якого згуртоване українське життя. Мають свою газету і добувають в місцевій владі чимраз більших впливів. Все-таки треба зазначити, що місцева маньчжурська влада, в якій панують ролю грає японська влада, найбільше числиться з московськими, царськими емігрантами й українці мусять не раз поборювати ті московські впливи, щоб чогонебудь добитись.

Гром. О. Мельник з родиною вибрався кораблем з Шангаю до Ванкуверу, Канада. Там він зустрів канадських українців і мав нагоду оглядати їх приватне та громадське життя. І одно і друге йому подобалося. Звідтам поїхав до Сан Франсіска, Злучені Держави Америки, і там також увійшов у звязки з українцями та навіть допоміг їм відновити діяльність давнього українського товариства "Прогрес", що кілька останніх років було запермо. Звідтам він уїхав до Шікаго, де мав нагоду ближче познайомитися з життям американських українців, яке йому дійсно подобалося. Звідтам уїхав до Дітройту, а з Дітройту скочив на короткий час до Торонто, Канада. Опісля вїхав до Нью-Йорку, вступивши до Джерзі Сіті, щоб відвідати У. Н. Союз і "Свободу", якої він є перекладачем. Пан і пані Мельники висказувалися з признанням про життя американських українців і раділи, що не звертаючи уваги на перепони зверхнього і внутрішнього характеру, українці так прагнуть, видають різні книжки ріжними мовами і зможі своїх сил роблять усе можливе, щоб допомогти українському народові визволитися з ярма.

По кількох днях побуті в Нью-Йорку Гром. Мельники вїхали назад до Каліфорнії, щоб там узяти корабель і вертатись до Китаю. З собою повезли вони крім закуплених книжок, привід від "Свободи" й У. Н. Союзу та американських українців для українців на Далекому Сході, зокрема для нашої письменниці Софії Яблонської, що також живе в Китаї, в Юнані, і є сусідкою Гром. Мельників.

МОСКОВСЬКИЙ ХАОС

Новини, що їх приносять утікачі зпід московської окупації, як також московські пононені у Фінляндії, вповні підтверджують, що московська імперія є таки в стані розкладу.

СССР не був у стані видержати довгу й зтяжну війну. Совети ніколи не булиб напали на Фінляндію, коли би знали, що вона буде так довго боронитись. Це фінські комуністи обдурили Сталіна "легкою" перемогою. А тут скоро виявилось, що вони були змушені покинути думку завоювання Фінляндії кількома дивізіями з Уралю чи Туркестану. Треба було вживати кращих сил, вправлених і випробуваних у комунізмі червоних преторіанів, на яких багнетах спирається ціла панування Сталіна. Треба було стягнути війська з України.

Ці війська назагал добре вишколені, однак вони не є такі здисципліновані й не слухають так легко, як монголи. Кілька більших невдач на фронті могли бути мати необчислимі наслідки для режиму Сталіна. А родини жовнів, робітників й селяни, мали би при дальших невдачах більшу нагоду маніфестувати своє невдоволення, яке й без того зростає в першу чергу через брак середників поживи. Велика частина советського населення виживлялася ледви в нормальний час, не так з при-

запасів, ні можності деінде купити.

Якщо війна продовжувалась через літо, то ситуація булаб гірша. Бо до браків поживи долучився ще брак нафти, оливи й інших середніх, так потрібних до колгоспного господарства. Манія індустріалізації СССР при помочі двох "пятирічок" допревадила до майже цілковитої моторизації советського рільництва. Майже нема вже тепер у СССР потягових звірят (коней чи волів). Але вся нафта, продуктована СССР, зуживається виключно армією, щобто літаками, поездами, і т. п. Велика студія у Фінляндії вимагала того, що як літаки, так і поєзи, щоб не позамерзали, день і ніч тримали свої мотори "під газом".

Численні фабрики попереминовано у военні фабрики. Спеціально деякі фабрики в західному Сибірі, що виробляли деякі частини до тракторів та інших господарських машин, виробляють тепер панцирні вози. А багато тракторів, "помучених" на полі в 1939 р., ждуть своєї черги на напаву. Коли знайдеться час на це? Одним словом, величезна машина СССР обертається ледви-ледви в часі миру, шож доперва говорити в часі війни, де все стає догори ногами?

Тому не диво, що в деяких республіках СССР, головні в Україні та східній Галичині, вже висить марево страшного голоду.

Цей економічний хаос СССР журить німецький уряд. Німці цілий час думали, що при помочі СССР вони зломлять блокпаду альянтів. Фінляндія захопила війною цілу Росію і це було найбільшою несподіванкою для німецьких провідників. Вони пізнали наглядно, що "Ахілевою п'ятою" СССР є їхня мілітарна сила. Як відомо, Сталін за кілька років неречистив так червону армію, що вона не видержалаб сильної атаки. Всякі намагання створити нові кадри кімчались черговим фіаском. Дійшло до того, що комуністична держава, яка кермує розкладовими силами світу проти цілого світу, є нині на ласці якоїсьбудь держави, що розпоряджає трохи більшою, добре тренованою армією.

І політична ситуація СССР, витворена фінським опором, змінилась. Московська червона армія перестала бути інструментом політичного шантажу. Війна у Фінляндії коштувала Совети дуже багато. Совети й далі будуть змушені держати на фінляндському фронті значні військові сили. В балтійських державах, в окупованій Західній Україні та Білорусі, як також на Далекому Сході Москва має коло 60 дивізій, а на румунській границі коло 15. Очевидно, що є ще можливості мобілізації, але про це не говоримо. Польська армія була куди більш здібна до мобілізації, проте поляки не мали часу покликувати резервів. А згадуємо за те все тому, що у таких умовах московська армія не може бути альянтам загрозою десь на Кавказі, в Туреччині, Персії чи в Туркестані.

**ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО
СЕРЕД ЛИХИХ ЛЮДЕЙ**

У цьому оповіданні великий письменник українського роду малює життя в дрібному містечку Правобережної України з типичними ворожнечами між пишаними панським заможним і місцевими уніятськими капіталами, з його потіхами за зломлю людей. Хлопчисько, котрого шле місто прозвано вологого, відкриває предлинні річи в закинутій уніятській каплиці й в старому замку.

ЦІНА 45 ЦЕНТИВ.
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET,
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY, N. J.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(2)

— Вечір добрий, час на вечерю, — сказала привітно Маряна й поставивши тапу на столі, не спішила відходити. Оливна лямпадка перед іконою облила її старе, змаргане обличчя теплим румянцем.

— Просимо, просимо, паніматко, — відповів пан Мартин по звичаю, відвертаючись повагом від вікна.

Маряна кивнула головою й спливіши долоні на запасці, не рухалася з місця.

Пан Мартин заметушився й підсунув Маряні дзиглака:

— Сідайте, будь ласка, паніматко. Перекусимо та душу розважимо.

— Ніколи мені, пане Розлуцький, ніколи, — відповіла Маряна, але сіла й оперлася ліктями на стіл.

— В ваші руки, паніматко! — наливши чарку, сказав пан

Мартин, випив, цмокнув, обтер уса й налив другу для Маряни. Стара кльшниця, звикла до такої поведінки, не відпрошувалася.

— Закусіть!

— Спасибі, на здоров'я.

Пан Мартин узявся за м'ясо, а Маряна поправилася на дзиглаку.

— Баритесь наш пан сотник.

— Баритесь, не поспішає додому. Видно діла немало важні.

— Хібаж пан сотник не кона купувати поїхав?

— Коня? Де там, паніматко коня!

Маряна зацікавилася. Пан Мартин налив чарку й не забувши звичного "в ваші руки", випив та обтерся.

Маряна стримала його від наливання чарки для неї, рада скоріше почути, за

якими то немаловажними ділами поїхав пан сотник. Пан Мартин, рад що має слухача, не скупився на таємниці. На цілому хуторі, з усього білоголового-язикатого полу, ще одна Маряна сьак-так годилася, як він казав, для політичної розмови. Стара й досвідчена шляхтянка з старим гербом неодна пережила й не одного навчилася. Рада все знати, вміла й помовчати. А зрештою, поза паном Мартиним, не було й з ким і розбалакувати на глухому хуторі.

— Знаєте ви, паніматко, пана Осолінського?

— Чула про нього, та знати не знаю.

— А я його, паніматко, знаю, от якби й вас. Багатий, можний пан, та ще й канцлер Речі Посполитої. На тому боці Батурин, Конотоп і силу інших маєтностей держить. Відтіля й наша знайомість. Коні любить, як наш пан сотник і я, милостива паніматко.

Пан Мартин налив і випив чарку, не сказавши "в ваші руки" й продовжав:

— Немолодий уже сьогодні пан канцлер. На маківці вже

не чуприна, мов кучма, а щось, мов тоненьке, срібне повіско; волосок за волоском питає, чого борознами порепане тай очі вже не ті; вогнів не крешуть, як колись під Москово, за святої пам'яті пана гетьмана Сагайдачного. А було колиш гук-стук, як під хмарами летіла московська брама, що то під неї пан Осолінський з Яковом Собіським петарду підкладали! Тай потім не любив пан канцлер перед ворогом у просо тікати.

— Що йказати! Хоч і не наш, а признати треба: кармази здіда-прадіда, ясна голова, гаряче серце. Не те, що ті, за гріхи нам наслані пани та підпанки. Навідамо нам того сміття бозна відкіля, понадувалося то, та развельможило, що ось-ось лусне!

— До часу, паніматко, до часу збанок воду носить.

— Шож, гріхи наші тяжкі та великі, але доведеться спокутувати їх уже на цьому світі!

(Дальше буде).

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Ухваля Центрального Комітету.

Місцевий Центральний Комітет, до якого входять 11 місцевих організацій, ухвалив на своїх зборах одностайно й закликав до всіх українських національних конгресів, вибрав делегата на конгрес, висигнував \$10 на покриття коштів. До згаданого комітету входять такі місцеві організації: укр. греко-кат. парохія, братство св. Володимира (від. 65 УНС), Запорозька Січ (від. 3 УНС), Запорозька Січ (від. 234 УНС), братство св. Михайла (від. 142 УНС), сестрицтво Любов (в. 37 УНС), 65 від. ОДВУ, 20 від. УЗХ, 21 від. УЗХ, Дочки України, Український Демократичний Сигизмундський Клуб. Представники згаданих організацій були присутні на зборах.

М. Галинський, голова;
П. Сташко, секретар;
В. Вітушинський, фін. секр.

ШКАГО, ІЛЛ.

Свято Тараса Шевченка.

В неділю, 10-го березня 1940 р., заходом Об'єднання Українських Організацій в Шкаго й околиці відбулося традиційне свято Кобзаря України в селі школи Шопена.

Пораз перший публіки прибуло на це свято в більшім числі, як іншими часами, але, правду кажучи, то ще є багато таких українців, що певно вірять московським ступайкам, що Україна вже є вільна та нічого більше не треба робити.

В програму свята входили: вступне слово — голова Об'єднання, п. Т. Шпікула; мішаний хор ім. Лисенка від укр. греко-кат. церкви св. Николая під управою дир. Д. Атаманука; мужеський хор під управою В. Доманчука; сольові виступи: оперовий співак О. Куляк і скрипкове сольо п. С. Чуби; деклямації двох учениць укр. щоденної школи св. Николая і Т. Гресків.

Головний святочний реферат виконав д-р О. Тарнавський, а до збірки на народню ціль промовляв бувший підпоручник укр. армії, п. Д. Білєцький.

Треба зазначити, що цього року портрет Т. Шевченка, що стояв на сцені, немов би з каміня витесаний бюст на мармуровій підставці, був викінчений цілком даром усім нам добре відомим артистом Михайлом Дарковичем. А електричний мікрофон (голосник) дарував разом з угою другий український патріот, власник Едмунд Радіо крамниця при 1605 Н. Кільдар Евеню, п. П. Д. Атаманчук.

Жертви на народню ціль зложили: по \$2: адв. Б. Пелехович і Т. Шпікула; по \$1: В. Андрейко, С. Івашин, Д. Білєцький, І. Стефанюк, Г. Семочко, Ю. Куць, М. Горний, М. Бас, П. Говалюк, пані А. Романак, П. Федун, К. Гавлічинський, Р. Забіяк, пані А. Пиш, пані І. Мисик, І. Куцик, д-р Гайович, М. Гудз, Ю. Маслей, І. Дужанський, Н. Гуцул, В. Музика, д-р О. Тарнавський, М. Петрів, пані П. Радухонська, Н. Н. Кордук, Т. Попадюк, М. Березовський, пані І. Смух, М. Дитко, І. Карпа, М. Риза, А. Коколюк, Т. Любезний, В. Квасниця, М. Лазука, І. Берестяняк, І. Т. Марушак, пані М. Гриньків, і пані А. Парута; по 50 ц.: П. Костерка, С. Маринів, І. Пініло, С. Бажан, пані А. Медзяк, Р. Дворовин, Н. Боручий, Родак, М. Підвирний, С. Мазак, Т. Курко, Д. Гаврилюк, В. Гавришків, С. Канонік, М. Грох і Г. Матвій; по 25 ц.: Т.

Кривовяз, С. Семенюк, і Ю. Дякун.
Долучивши до повищої суми дрібні жертви і за відзнаки в дверях, загальна сума виносилася \$105. — Усіх прихвдів разом з вступом було \$269.50, а розходів поверх \$130. Але покищо розходи не є ще вповні викінчені.

М. Риза, секр.

КЛІВЛЕНД, О.

3 діяльності Українських Злучених Організацій.

Заходами Українських Злучених Організацій відсвятковано тут Свято Злуки Українських Земель історичною картиною з співом, котрої автором і режисером є о. Петро Білонь, парох укр. прав. церкви в Клівленді, О.

Сцена складалася з дієвих осіб з тодішніх українських часів, з гербами й іншими прикрасами. О. Е. Малицький представляв Михайла Грушевського, Яків Виланський — великого князя Володимиря, Ю. Грічківська — княгиню Ольгу, В. Войціцький — князя Ярослава Мудрого, А. Жук — Ганну, королеву Франції, Н. Войціцький — Романа, князя галицького, В. Баранський — Данила, короля галицького, М. Кунцевич — Льва, князя галицького, М. Левицький — князя Дмитра Вишневецького, Я. Запотоцький — гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного, В. Гузіль — гетьмана Івана Мазепу, Д. Шмала — Тараса Шевченка, М. Марінчак — Марка Вовчка, письменницю; М. Лозинська — Наталію Кобринську, М. Бойко — Ольгу Кобилянську, О. Білоус — Лесю Українку, Я. Павлишин — Івана Франка, К. Зінків — Ольгу Басараб, Т. Лозинський — Симона Петлюру, М. Ярош — Євгена Коновальця і К. Білонь — Софію Русову.

Всі вони висказували свою діяльність для України, а хор української православної церкви під проводом п. Трембюка співав відповідні пісні по кожній промові.

При кінці О. Е. Малицький, котрий представляв Михайла Грушевського, подякував усім присутнім за працю для України і на тім закінчив свято.

Дня 10. березня у. р. відбувся, теж заходами Українських Злучених Організацій, концерт для вшанування пам'яті Тараса Шевченка з нагоди його 126-літніх уродин.

Свято відкрив заст. предс., п. Іван Тарнавський. Хор української православної церкви під проводом п. Трембюка відспівав кілька пісень. Реферат англійською мовою виконав п. Іван Білінський, а українською мовою д-р Н. Р. Михаленко на тему "Шевченко в чужих мовах". Потім хор української кат. церкви відспівав кілька відповідних пісень під проводом п. Шустачка. Обидва хори і бесідники вивязалися знаменито по своїх завдань і тому зібрані не жалували оплесків.

Збірка, разом з приходом за відзнаки, продавани при вході, принесла \$73.61, котрі гроші будуть призначені на цілі культурні і добродішні на підставі ухвали Українських Злучених Організацій, котра западе на наступнім засіданні.

Українські Злучені Організації приготували теж до відкриття Українського Культурного Городу в дні 2. червня ц. р. і в тій цілі має бути зорганізований Національний Хор під проводом д-ра Мадженка, спеціально в тій цілі спровадженого з Вінніпегу, Канада.

Таксамо Українські Злучені Організації закупили кілька тузнів книжок "Історія України" англійською мовою, Дорошенка, і ті книжки маєть роздати даром редакція американських газет, бібліоте-

кам, університетам і іншим американцям, як судям і т. і., тому, що багато не знають докладно, або і нічого, про справу України, а тим способом будуть мати нагоду запознатися з історією України як американці, так і наша українська молодь. Крім цього багато, бо аж 25 штук, закупили такі наші громадяни для дальшого поширювання цієї історичної книжки.

Дня 2-го березня ц. р. Український Народний Дім у Клівленді святкував 20-літню річницю свого існування. На святі було поверх 500 громадян старших і молодших, котрі весело забавлялися до пізної ночі. О. Е. Малицький, новобранний президент, українських і тирольських танцюристів, котрі відтанцювали під проводом п. Германа Гопака, козака і коломийку, крім цього п. Герман танцював сольо, а тирольці танцювали фігурові танці й інші, при нагоді заявив президент, що У. Н. Дім має бути побільшений коштом коло 10 тисяч доларів, котрі маєть зібрати в дорозі акцій.

Теодор Гріцей, реф. преси.

ДАЛЕКО Б'Д ДОМУ.

Фінські жінки й діти, що, втікаючи з округ, загрожених війною, прибули до Стокгольму, в Швеції, як війна скінчилася. Тепер деякі з них вернулись додому, але не всі. Дехто походить з тих околиць, що їх забрала Росія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СЕНТРАЛІЯ, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михайла, від. 90, відбулись в неділю, 24. марта, сейчас по Ст. Божій. Кожний член має вносити й заплатити свою належність, а хто чуже себе, що має заплатити більше, як за місяць, щоб був готовий виринати свою належність, щоб не був суспендований. Довше так не може бути. Хто належить до Союзу, має заплатити свою належність і не нарікати на нікого, тільки на самого себе, то не був би, урядник чи член, мусить платити, а налік чи думает, що за іншого секретаря чи пазалі уряду буде не платити і буде членом, то прошу собі такого вибрати. Гроші мають бути в касиєра найдалше до 25. кожного місяця так, щоб не ходити по хатах і просити, щоб платив свою належність. — З. Волчанський, предс.; І. Надич, кас.; І. Чепя, мол. секр.

УВАГА! УВАГА! БЛЕКСТОН ВУНСАКЕТ І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ НОВОЗОРГАНІЗОВАНОГО МОЛОДЕЖОГО ХОРУ при У. Н. Домі в Блекстон, Масс. під проводом гр. Якова Процишина відбувається

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в честь ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (March 24, 1940)

В У. Н. ДОМІ, FARM STREET, в годині 3. пополудні.

В програму входять хоріві пісні, сольо, дуети, деклямації, мандалінова оркестра, мандалінове сольо й реферат. — Просимо всіх українців і українців прийти й помянути не злим тихим словом Великого Сина України Тараса Шевченка. — Вступ 25 ц.

3 РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

Організаційні збори.

До нашої громади загоствив окривний організатор У. Н. Союзу, п. А. Маланчук. Він прибув саме на той день, 9-го березня ц. р., коли Український Золотий Хрест влаштував вечерю з забавою. Пан Маланчук був гостем той забави. По гарній вечері пані Анастасія Макаровська, предсідниця місцевого відділу Золотого Хреста, представила привітним п. Маланчука і попросила, щоб сказав дещо про Золотий Хрест. П. Маланчук вволив волю і представив ці завдання, які має перед собою У. Н. Хрест; зокрема місцевому відділові побажав найкращих успіхів у його роботі.

В неділю, 10. березня, в 10:30 рано, відбулись організаційні збори, на яких були присутні також і нечлени У. Н. Союзу. Предсідник відділу 266, ім. І. Франка, відкрив збори і попросив п. Маланчука до слова. Бесідник виголосив двогодинну промову, в якій представив добрі і лихі сторони української еміграції в Америці, зокрема представив історію розвою У. Н. Союзу, скільки він тепер має майна та які користі мають його члени, належачи до нього. По промові були запити, на які привітні діставали від бесідника точні відповіді. Він теж заявив, що другого дня відвідає кожну українську родину в організаційних справах.

Були також запити в справі Українського Конгресу і привітні висказували жаль, що цей конгрес іще не відбувся і що добра робота відтягається.

Осип Базарніцький, предсідник 266 від. УНС.

Спадок.

— Чому ваша сестра не має грошей? Таж вона дістала великий спадок.

— Це правда, але спадок мала дістати щойно по скінченні 30. років, а вона на це не може якось здецидуватися.

НЮ ЙОРК, Н. Й. КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ НЮ ЙОРК, Н. Й.

СКОБІКА: НА

СУБОТУ, 30. БЕРЕЗНЯ (MARCH 30, 1940), В 7:30 ВЕЧЕРОМ

ДО ГАЛІ СТОЙВЕЗАН ГАЙСКУЛ, на 15 вул., між 2 і 1-ю венєю в НЮ ЙОРКУ,

МАСОВІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ

Програма нарад: 1) Короткі звіти представників усіх відділів про внутрішній стан кожного відділу зокрема (згідно з листом висланим від Комітету до всіх відділів). 2) Реферати членів Головної Екзекутиви У. Н. Союзу. 3) Запити і внески.

На ті Збори закликаємо усе членство У. Н. Союзу з Ню Йорку й околиці, також прихильників. Зокрема закликаємо урядників і членів таких наших відділів: 5, 46, 66, 69, 117, 130, 184, 194, 204, 210, 215, 298, 361, 397, 417, 423, 435.

Зюзовиці! Згадані масові збори мають за завдання оживити союзний рух серед нашого членства і розпочати широку акцію за приєднання нових членів до нашої організації. Вони мають також за завдання висвітлити чимало наших внутрішньо-організаційних справ, що з бігом часу загинають нагороджуватися по відділах. Тому не раз закликаємо всіх до участі. Ті, що не мають жадних замінь щодо праці У. Н. Союзу, вийдуть з тих зборів ще більше скріплені на душі. Ті, що мають якісь сумніви, або запити, дистанту нагоду від головних урядників ті свої сумніви висвітлити.

ЗА КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ:

Е. ЛЯХОВИЧ, голова; П. КУЧМА, секр.; І. ГАЛИЧИН, кас.; І. ГУЗАР, головний радний У.Н.С.

УВАГА! — КЛІВЛЕНД І ЙОНГСТАВН, ОГАЙО!

УКРАЇНСЬКІ ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ

"ГАЛИЧИНА"

"ГУЦУЛЬЩИНА"

будуть дальше висвітлені, як слідує:

КЛІВЛЕНД, О. — в УКР. НАРОД. ДОМІ, 2253 W. 14 ST., в СУБОТУ І В НЕДІЛЮ, 23. І 24. БЕРЕЗНЯ, від. год. 3. до 11. вночі.

ЙОНГСТАВН, О. — в УКР. САЛІ RAYEN AVE., в НЕДІЛЮ, 31. БЕРЕЗНЯ, від. год. 3. до 11. вночі.

За численну участь щиро дякує

Укр. Фільмова Спілка "КАЛИНА".

За інформаціями, в справі вище згаданих фільм, проситись писати:

W. NOVAK, 421 E. 9th STREET, NEW YORK, N. Y.

УВАГА! ПІТТСБЕРГ, ПА., І ОКОЛИЦІ УВАГА!

ЗАХОДОМ ХОРУ ім. М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО при укр. правосл. церкві св. Володимира відбувається

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ В ЧЕШТІ Т. ШЕВЧЕНКА

під управою п. Мир. Желєхівського НА ЛИТОВСЬКІЙ САЛІ, 1721 JANE ST., S. S. PITTSBURGH, PA.

В НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (MARCH 24, 1940) точно в годині 2:30 пополудні.

Програма буде дійсно артистична. Соля відспівають Всч. о. Гр. Павловський, Всч. о. Ч. Королішин і панна Евгения Королішин. Пановий дуєт на два фортепіано відіграють панна А. Фарботник і панна Ір. Желєхівська, спеціальну композицію п. М. О. Гайворонського. Добре вишколений хор переспіватиме ряд нових пісень. Хор складається виключно з тут родженої молоді. Бесідники будуть в укр. мові, а також і в англійській мові дасть вісвіт п. Ю. Желєхівський. Дуже цікаву промову виголосить пані К. Баган, яка приїхала з краю, де пережила польське панування, німецьке та польське. Реферат виголосить п. М. Хандого, редактор "Нар. Слова". Приходить численно, щоб пошанувати Батька Тараса і наділюватися прекрасною програмою. — Вступ 35 ц. Комітет.

УВАГА! УКРАЇНЦІ АЛЕНТАВНУ, ПА., І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ СОЮЗУ УКРАЇНОК В АЛЕНТАВН, ПА. при співучасті Українського Церков. Хору ім. Лисенка під управою п. Угрина

відбудеться

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

в честь ОЛЬГИ БАСАРАБ

У НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (MARCH 24, 1940)

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ, 803 N. FRONT ST. Головна бесідниця п. О. Штогирин з Філадельфії, організаторка С. У. А.

Початок Свята в год. 7:30 ввечір. Комітет Свята.

УКР. ПРАВ. ПАРОХІЯ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ ГОСПОД. В ПАССАЙК, Н. ДЖ.

урядує

В НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (MARCH 24, 1940)

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 47 NOPE AVENUE.

Програму концерту виконуватиме Хор ім. Лисенка під управою пана В. Роздільського. Соля і дуєт-співи панночки М. і С. Боднар. Шкільні діти під пров. о. В. Давола. Деклямації: М. Довжинський, Лесьо Сисин, пані Луговська і К. Сисин.

Початок у 7. год. ввечір. Вступ 25 центів

Українське Громадянство Пассайку і околиці проситься до активної участі в тім концерті.

Парохіальний Комітет.

УВАГА! ФІЛАДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

КОНЦЕРТ

Славної Української Співацької й Артистичної Краєвої Сцени ОЛЬГИ ЛЕПКОВОЇ

відбудеться

В НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (MARCH 24, 1940)

В УКРАЇНСЬКІЙ САЛІ, 849 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA

Початок у годині 7:30 ввечір.

Українці Філадельфії й околиці! Воєнна заперуха захопила нашу співацьку далеко від Рідної Землі. Прийдіть й послухайте гарних українських пісень у мистецтвові виконанні відомої співацької, Ольги Лепкової. Прегарний голос і драматичне виконання пісень, які пані Ольга Лепкова вибрала на цей концерт у Філадельфії, дасть Вам нагоду провести ввечір дуже приємно. Приходіть і своїх дітей привідайте. В неділю, 24. березня. Салі Гордон, 849 N. Франклін, вулиця, 7:30 ввечір. Не забудьте прийти! До побачення!

УВАГА! ЗАХОДОМ 4. ВІДДІЛУ МОЛОДІ ОДВУ УВАГА!

відіграється пресесла комедія в 3 діях під назвою

"ГАПКА БУШОВНИЧКА"

В НЕДІЛЮ, 24. БЕРЕЗНЯ (MARCH 24, 1940)

У ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ СВ. ВОЛОДИМИРА 334 EAST 14th STREET, NEW YORK CITY.

Початок точно в год. 7. ввечір. — Вступ тільки 35 центів.

Хочете почути, як наша молодь говорить по українськи? Хочете весело забавитись з Ганкою? Хочете весело провести ввечір? Приходіть громадяно всі та клечте своїх дітей і знайомих. Половина доходу призначена на добродішні цілі.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДОМ ТОВ. ім. ІВ. ФРАНКА В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

відіграється ньюйоркськими артистами під режисурою Р. Красновської веселу й захоплюючу комедію в 5 діях

КЛЮБ СУФРАЖИСТОК

В СУБОТУ, 23. БЕРЕЗНЯ (MARCH 23, 1940)

В УКР. РОБ. ДОМІ, 57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок точно в год. 8. ввечір. — Вступ 40 центів.

Заряд Тов. запрошує всіх членів і симпатиків прийти зобачити ту комедію, а певно буде вдоволені. Ввесь дохід з того представлення йде на українські народні цілі.

КУПОН НА ЗАМОВЛЕННЯ ВЕЛИКОДНИХ КАРТОК

Засилаю _____ дол. _____ центів

за що прошу вислати мені:

книжкових карток з віршами (5 ц. штука, 6 за 25 ц.)

карток українського стилю зо сценами з українських великодних звичаїв (5 ц. штука).

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

3 ФІЛЬМОВОЇ ІНДУСТРІЇ

НЬО ЙОРК, Н. Й.
Нова українська Фільма.

Українська фільмова продукція в Америці, створена одушевленою працею декотрих українських робітників й бізнесменів Америки й Канади та з поміччю молоді шкіл українського національного танку В. Авраменка.

Початки української фільмової продукції тут були й світлі й тернисті. Багато трудючих треба було переборювати. Однак, вироблені в Америці українські фільми зробили свою велику національну роботу тим, що десятки й сотні тисяч людей нашого народу й інших дивилися на них, слухали прекрасну українську пісню й рідну гарну музику та згадували про свій український народ, а головне про побут рідного села з його гумором, драмою й гарними звичаями. Цими фільмами продюсери начеб сказали: Дивіться люди, яку красу побуту й мистецтва та пісні має наше село, наш великий народ. У фільмі „Запорожжя за Дунаєм“ зроблено спробу виробити історично-патріотичну українську фільму з життя нашого селянства й козацтва.

Хоча ширший загал нашого громадянства не зовсім доцільно, яку велику народну роботу можна зробити фільмами, українська фільмова продукція в Америці все таки живе й працює далі. Довелося мені оце тепер побачити деякі сцени з нової фільми „Трагедія Карпатської України“, що її виробила фільмова корпорація „Кобзар“, на чолі котрої стоїть Василь Авраменко. Нова фільма випродукована з оригінальних знімків, привезених з Карпатської України К. Лисюком та одержаних від інших. Вона представляє не романтичну побов дівчини до хлопця, а сторінку з недавньої боротьби Карпатської України за свою волю, за нашу українську державу й за будуче цілого українського народу.

Спокійно починає фільма говорити про Україну під тихий спів пісні „Чуєш, брате, мій!...“ Модерно зроблена мапа земель Соборної України показує, де лежить Україна, які її землі, скільки населення й т. д. Проходять краєвиди з України, Києва й інших околиць. Пробігають події з минулого, показуються образи й постаті діячів й героїв українського народу й інших народів, що керували життям держав, царств в ту переломову добу, коли ламалася й доля українського народу. Тут і Брест-Литовський й трагічний Мінхен.

У вихри трьох світових потрясень та подій приходить Карпатська Україна з її провідниками, молоддю та Січовиками Карпатської Січі. Тієї молоді Січі, що відродила в собі мужність історичного козацтва України разом з новітнім духом нашої молоді, вихованої на ідеях Герів та Борців за Українську Націю сучасного!

В фільмі „Трагедія Карп. України“ ми бачимо на екрані Державний Сойм Карпатської України, проголошення Карпато-Української Республіки, ухвалення конституції. Чуємо промови, які можна назвати молитвами і пробовеними кличами за Україну й українську будучність! А далі — війська, вояки надходять... Наші Січовики і... трагедія нерівних сил, трагедія Карпатської України!

Все це так захоплює й дає стільки думок про Україну! Немов би розкриває нам очі на те: хто ми? де ми? Й ось говорять до нас ті, що вічно будуть жити в історії України. Ця фільма це щось нове. Від початку до кінця вона говорить нам про Україну, про українську велику націю, про наше минуле, сучасне й майбутнє!

В ній українська пісня й музика, а головне щире слово промовляє до нас від тих, що по тисячі літ мадярської неволі високо підняли прапор України й освятили його ще свіжою своєю кров'ю!

Фільма дозволяє нам тепер, у першу річницю Слави й Трагедії подій на Карпатській Україні згадати за Карпатську Україну, за Батька нашого д-ра Августина Волошина і за всіх, що там боролися та вмирали за свою і нашу правду і честь!

Тому бажаю всім українцям побачити цю фільму й показати своїм дітям.

А. К.

3 МУЗИКА.

КОНЦЕРТ ОЛЬГИ ЛЕПКОВОЇ
У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ТА ПІТС-
БУРГІ.

В українській пресі в Америці вже чимало писалось про концертні виступи пані Ольги Лепкової, оперової співачки з Львова, та про її успіхи. Тепер, з нагоди її концертів у найближчому часі у таких великих містах — та одночасно таких великих центрах української еміграції — як Філядельфія та Пітсбург, увага любителів нашої пісні знову звертається в сторону цієї милої й талановитої нашої артистки — співачки. Пані Ольга Лепкова (до речі: близька своячка великого українського поета Богдана Лепкого) має вже чималу співачку „карьеру“ за собою, дарма, що вона почала її ще не так давно тому. Вона здобула собі вже ім'я в Галичині як своєю співучастю у пам'ятній „Гісичній“ виставі „Запорожжя за Дунаєм“, так і як артистка львівської опери та на концертній естраді. В минулому році пані Лепкова обіхала Канаду від Монреалю аж до Едмонтону та дала там 20 успішних концертів. Цього року вона почала свої концертні виступи в Злучених Державках та скрізь, де вона виступала, присутні були справді захоплені концертом та артисткою. Численні дописи з усіх цих міст виразно про це говорили, висловлюючи бажання скоро знову повитати в себе паню Лепкову.

В неділю, 24. п. м., відбудеться концерт пані Ольги Лепкової у Філядельфії, а в наступну неділю, 31. березня, у Пітсбурзі.

Будь дуже побажане, щоб на цих концертах явилася якнайбільше число слухачів, щоб своєю присутністю вшанувати мистецтво й українську артистку — співачку з старого краю. Та в першу чергу, щоб налюбуватися чаром і красою нашої пісні в артистичному виконанні пані Лепкової.

ПЕРША ВИСТАВА ОПЕРИ
„ТАРАС БУЛЬБА“
В АМЕРИЦІ.

Дня 21-го квітня б. р. буде виставлена в Мекка Темпел Театрі у Нью Йорку пораз перший в Америці українська історична опера „Тарас Бульба“, твір найбільшого українського композитора Миколи Лисенка. Таке повідомляє новозорганізована артистична спілка Musical Artists of America, Inc., що є під керівництвом директора Дмитра Чутра, відомого з інших того роду вистав.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

Д-р Вонг, довідавшись, що королева вибирається до копальні жемчугу, щоб під власним надзором здурити замірене повстання, поспішив до неї зо своєю порою. Він висказав королеві свою думку, що не слід їхати туди, а краще взяти наперед на допити Калюка. Королева не згодилася на те, кажучи, що треба всіх накрити відразу.

Здавалося, що знов усі сили світу спряглися на те, щоб знищити Тарзана і його товаришів. Бо Юкаг і Дарно, хоч по невдахах добилися слона і, здавалося, зближались до цілі, тепер зазнали нових невдач, майже безнадійних. Переїжджаючи крізь непроглядні нетрі, вони натрапили на череду диких, сполоханих слонів.

ВІДОЗВІСТ
ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА
В АМЕРИЦІ
І КАНАДІ.

Відомо вже українському громадянству, що до Америки прибув на дніх обласний командант Карпатської Січі і представник Українського Червоного Хреста в Братиславі, сотник Леонід Клименко. Спробувала його Організація Чорноморської Січі в Америці на провінційній відміні між українським громадянством в Америці й Канаді. Сотник Клименко це бувший учасник армії УГА і УНР, де займав важні позиції при штабі обох армій та був головою генерального штабу отамана Шепеля. В Карпатську Україну прибув по наших нескінчених визвольних змаганнях, сповняв там функцію різничого реферанта, як і такої учитеповав в українських школах у Карпатській Україні. Коли Карпатська Україна відізнала автономію, а пізніше повну незалежність, сотник Клименко вступив у ряди Карпатської Січі, де був командантом Середнянської і Перечинської округи. Він є з тих, що брав активну участь у підготові виборів до союму Карпатської України.

Коли почалися сунути мадярська наваля на Карпатську Україну, сотник Клименко був командантом кількох сотень січовиків, що держали фронт в околиці Мукачева. По умалку Карпатської України опинився з січовиками в таборі в Братиславі, де і є командантом січового табору.

Сотник Клименко приїхав до Америки, щоб розказати українському громадянству, як творилася Карпатська Україна від самих початків, а далі про її існування та упадок її. Він розкаже про мадярські тортури і мори в Карпатській Україні та про теперішнє життя під кормогою мадярів. Він розкаже про події на рідних землях Західної України, бо до табору в Братиславі перейшла велика кількість з цих земель. Розкаже про життя наших вигнанців, про їхнє терпіння та тугу. Скаже, чого домагається від українців в Америці й Канаді Рідний Край та що нам робити в цілі відзискання волі України.

В тій цілі звертаємось до всіх церковних установ, товариств, сестричтв, організацій, клубів, щоб постаралися влаштувати в своїх місцевостях відчити для сотника Клименка: Сотник Клименко, як старшина, як вояк український, не має на думці накидатися на якісь угруповання чи чийсь погляд. Його відчити, котрі він виголосив у Нью-Йорку, Джерзі Сіті і на січовому святі в Нью-Йорку, дасть до пізнання, що сотник Клименко знаменитий бексидник, знавець української справи, та найважливіше, що в

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

В Нью-Йорку, Н. Дж., помер в середу, 20. березня 1940, член тов. Богдана Хмельницького, від. 133 У. Н. Союзу, ЮЛІАН КОРСУН.

Покійний родився в Радилоні 25. червня 1885. р. Оставив жінку й два сини. Похорон відбудеться в суботу, 23. березня, в год. 9. ранку, з дому жалоби, 300 Johnson Ave., Newark, N. J., до української кат. церкви, а звідси на Evergreen Cemetery. Вічна йому пам'ять!

своїх відчитих не накидається на ніщо, що малоб шкодити українській загальній справі. Він складає візиту всім церковним установам, всім організаціям та виднішим громадянам, не роблячи різниці, чи це католицька церква чи православна, чи це ОДВУ, Союз Гетьманців, чи Оборонці. Для загальної справи України треба єднатись під одним кличем: „Україна понад усе“, каже сотник Клименко.

Тому, котра громада чи організація хотілаб мати в себе сотника та почути повчальний та до глибини зворушливий відчит, просимо голоситись на пошннечу адресу якнайшоріше та подати приблизно день відчиту.

Головна Команда Чорноморської Січі.
Chornomorska Sich Org. Inc.
P. O. Box 147, Station D.
New York City.

ВЕЛИКАНСЬКЕ МАЙНО ВИДО-
БУТО З АЛБЕРТІЙСЬКИХ ФАРМ

За 30 років, від 1910 до 1939 р., албертійські фарми випродукували збіжжя вартості \$3,029,024,000. Головним родом збіжжя була пшениця і грошева вартість випродукованої пшениці вносилась \$2,096,137,000; вівса \$716,413,000, ячменю \$159,852,000, жита \$33,249,000, лону \$18,101,000, мшаного збіжжя \$5,272,000.

Ця статистика вказує головне джерело доходу Алберти. Отже індустрія, яка може

БІЗНЕСОВІ НАГОДИ

РЕСТАВРАНТ НА ПРОДАЖ. Дуже добра місцевість. Інтерес вироблений. Можна побудувати за приватну ціну. 66-8 97 — 3-та ЕВНЮ (між 12 й 13. ул.), NEW YORK CITY.

ДОМИ НА ПРОДАЖ

\$37,500
коштує 22-фамільний дім в Бронксі, Н. Й. Бел улітешня. Rent \$7,330. ГРОСЕРІЯ-ДЕКАТЕССЕН у Нью-Йорку. Тижневий оборот около \$425. За інформаціями звертайтеся до: S. KOWBASNIUK, 277 E. 10 St., New York, N. Y.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

16 АКРІВ КУРЯЧА ФАРМА. Курник, 4-кімн. хата, всеї інструмент, електрика і вода по всіх будинках, на добрій дорозі, 4 мні до Flemington. Ціна \$4,250, грошак \$1,500. 68
MICHAEL GELLNER, RINGOES, N. J.

НОТИ! НОТИ! НОТИ!

Осьмогласник та інші пісні під нотами, видання львівське. Служба Божа, Цьогох, 4 партитур. — Псалтир, великим буквами. — 4 книжки голосів 4 служб Божих, без оправи. — 10 найкращих церковних пісень хору при церкві Усп. у Львові. Хто би бажав дістати ці книжки, хай пише до мене: 6719 JOHN PROKOPENKO, 42 W. 18 St., Bayonne, N. J.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

випродукувати три біліони доларів нового майна випродував одного покоління, варт признання.

Цікаво, що те великанське майно випродукувало відносно мале число фермерів.

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕАТІВ! УВАГА!

ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН НЬО ЙОРКУ не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАНЦІ під назвою: „LUCKY OPEN KITCHEN“ 33 THIRD AVE. (3), між 9. і 10. вулицею, NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні старокреві, як рівном американські страви. Ми певні, що Вас задовольнить, як цього перші ті сотні й сотні майорських українців і американців, котрі вже щодня заходять до нашої Рестауранції. За добрий харч і обслушту ручать браття І. І. А. ГЕЛЕТІЯ.

Даром
МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємним і легким до зажиття. Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в кожен день, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. Мілертон не виробляє привички. ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢ вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціни до 1. липня 1940:
1 Package Millerton .75
2 " " 1.25
3 " " 1.75
6 " " 3.00

Ціни по 1. липня 1940:
1 Package Millerton 1.00
2 " " 1.50
3 " " 2.00
6 " " 3.50

Питайте за зільям Мілертон у вашій сусідській аптеці, а як там його не мають, то пишіть до: J. S. MILLER, Inc., Dept. U, P. O. Box 628, Newark, N. J. Single package not sent C.O.D. Small postage stamps acceptable. Ці ціни важні лише при замовленні присто з головного офісу.

УВАГА
ФІЛЯДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦЯ
ІВАН ГАСИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Похорони по ціні так низькій як \$150.
Модерна обстановка. Обслуга чесна й шпра. Через телефон ми немовби сусідами

Office Address:
JOHN HASYN
Undertaker & Embalmer
3948 N. SMEDLEY STREET,
SAGamore 3563 PHILA., PENNA.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без рішчій як далеко поза Нью-Йорком. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шпра і чесна. — Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРООКЛІНІ, НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Melrose 5-6577